

Od prvního kinematografu k první české filmové společnosti

Český kinematograf. Minulou neděli otevřeli v dolejší části výstavy dva mladí architekti pavilon, v němž podle Francouzů, kteří před časem dávali představení v hotelu U Černého koně, předvádějí kinematografem řadu zajímavých živých obrazů. Čeští podnikatelé chtějí však také podat obrazy z pražského života, pokud mohou interesovati širší vrstvy svým seskupením nebo obsahem, a několik takových lze již nyní vidět v první serii. Dlužno uznat, že provedení původních obrazů v ničem nestojí za francouzskými vzory a směle může s nimi svou čistotou a plastičností konkurovat.

Národní listy (22. 6. 1898)

Ti Francouzi, „kteří před časem dávali představení“, byli zástupci společnosti Sociétés des tableaux vivants d'Edison, která jako první vstoupila 18. října 1896 se svým kinematografem do Prahy a svá představení pořádala v hotelu U Černého koně v ulici Na Příkopě. O pět dnů později ji následoval Kinematograf pánů Augusta a Louise Lumiéra z Lyonu, který se uchýlil se svou produkcí do hotelu U Saského dvora

V Moravské Ostravě se promítalo o Váno-
cích 1897 (sbírka NTM)

Hotel „U saského dvora“ v Praze.
Živé fotografie
představené
Kinematografem
pánů **Auguste & Louis Lumière z Lyonu.**
Každý týden nové obrazy ze všech díl světa.
Důležitá poznámka. Pánové Lumière z Lyonu jsou
jedini vynálezci pravého a skutečného „Kinematografu“,
který v celém světě dosáhl bezpříkladného úspěchu.
Ve Vídni (I., Kärtnerstrasse 39) počil dne 17. du-
bna 1896 Jeho cis. a král. Apoštolské Veličenstvo císař
František Josef I. „Kinematograf“ pánů Lumière Nej-
vyšší návštěvou a byl dotyčný podnik od veškerých
členů panovnického domu několikrát navštíven a vzdána
mu plná chvála.
Veškeré dosud ukazované padělky jsou nedosta-
tečné oproti dokonalosti a bohatému strídání pány Lu-
mière předváděných předmětů.
Představení denně od 10 hod. ráno do 9 hod. večer.
Vstupné 30 kr., dítky 10 kr.

Pozvánka na promítání do Saského dvora
v roce 1896

Ve velkém sále Besedního domu
Ve čtvrtek dne 23. prosince 1897

ŽIVÉ FOTOGRAFIE
KINEMATOGRAFEM

PÁNŮ LUMIÈRE Z LYONU

První dny vždy o 5. hod. odpo. a o 8. hod. večer velká představení.

Ceny míst: I. místo 50 kr., II. místo 30 kr., místo k stolu v přizemí 20 kr., ~~10 kr.~~ Věže a díly
plní se přes tři měsíce předem.

Lístky v předprodeji v trafikách pánů Walter a Rudolfov a v Břichovské ulici. Ceny v před-
prodeji: I. místo 40 kr., II. místo 25 kr., přizemí k stolu 15 kr.

v Hyberské ulici. Oba konkurenti se pak snažili přesvědčit obcen-
stvo, že právě jejich produkce je ta pravá. Zatímco první z nich se ome-
zil na prosté: „Sensační v celém světě Edisona živá fotografie v Praze
ještě neviděna!“, zaměstnanci Lumièreů zvolili poněkud ostřejší formu,
když uveřejnili inzerát s následujícím textem:

*Důležitá poznámka. Pánové Lumière z Lyonu jsou jedini vynálezci pra-
vého a skutečného Kinematografu, který v celém světě dosáhl
bezpříkladného úspěchu.*

*Ve Vídni počil dne 17. dubna 1896 Jeho cis. a král. Veličenstvo císař
František Josef I.*

*Kinematograf pánů Lumière Nejvyšší návštěvou a byl dotyčný
podnik od veškerých členů panovnického domu několikrát navštíven
a vzdána mu plná chvála.*

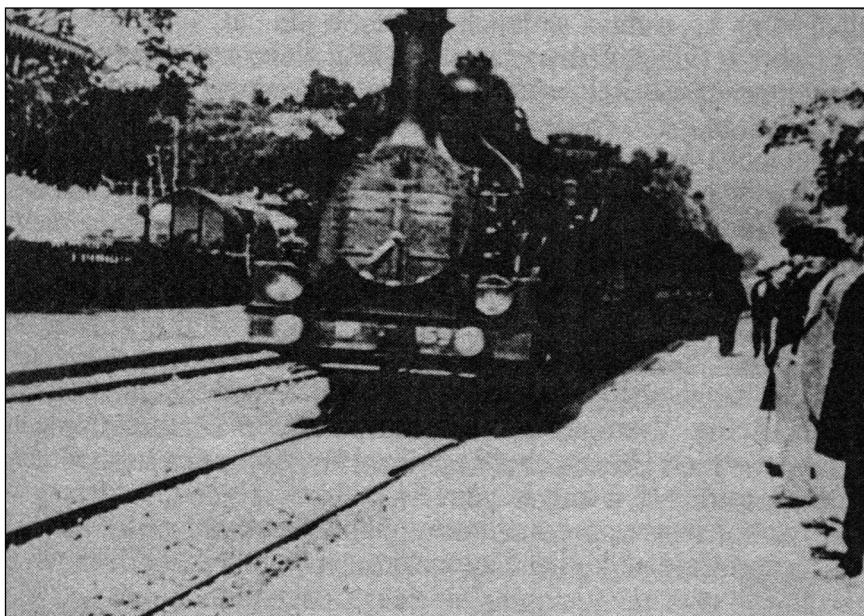
*Veškeré dosud ukazované padělky jsou nedostatečné oproti dokonalosti
a bohatému strídání pány Lumière předváděných předmětů.*

Kromě tohoto významného varování si promítači bratrů Lumièreů pojis-
tili zájem obyvatelstva také o deset krejcarů levnějším vstupným (30 kr.),

dětské vstupné činilo pouhých deset krejcarů. Konkurenční podnik požadoval za dětskou vstupenku polovinu dospělé, tedy dvacet krejcarů.

Z dobového tisku si také můžeme utvořit obraz scén, které byly předváděny. Snímek *Odchod dělníků z Lumièrovy továrny* v Lyonu zachycoval rozesmátá děvčata vycházející z továrny, mladého cyklistu se psem i elegantní ekvipáž majitele továrny při výjezdu ze dvora. Zážitek ze zachyceného pohybu musel být pro diváky, kteří se s ničím podobným dosud nesetkali, ohromující. Nečekaným prožitkem byl snímek *Příjezd vlaku na nádraží*. Lokomotiva řítící se z projekčního plátna přímo do sálu působila tak opravdově, že se někteří lidé zvedali ze sedadel a v hrůze prchali ze sálu. Příjemnou podívanou byl veselý snímek *Pokropený kropicč*, který vstoupil do dějin jako první filmový gag.

Zájem o kinematografické produkce byl obrovský, obecnost si je velmi rychle oblíbilo, takže není divu, že se hned v listopadu téhož roku v Praze objevily další dva kinematografy. V Divadle Varieté se usídlil Edisonův Ideál Kinematograf, řízený Angličanem panem Hop-

Příjezd lokomotivy

pem, který nabídl snímky *Tanečnice v závitkovém tanci*, *Američtí boxeři*, *Výjev na ulici Boulevard Italien v Paříži*, *Tanec se slunečníky*, *Kovářna*, *Bouřlivé moře*, *Výjev lásky* a řadu dalších. Tato kinematografická představení byla však pouze součástí bohatého varietního programu v tzv. Zimním divadle specialit na Palackého třídě. Francouz Emile Joffé a spol. de Paris předváděl v Grand Hotelu Arcivévoda Štěpán na Václavském náměstí pořad *Živá příroda slovem i obrazem*, ve kterém nabídl „obrazy v přírodních barvách, doprovázené původním Edisonovým fonografem. Hudba, zpěv a přednášky, bez sluchátek, pro veškeré obecnstvo dobře a důkladně slyšitelné.“

O celé tři měsíce dříve než Pražané, již 15. července 1896, mohli kinematografické představení zhlédnout diváci v Karlových Varech, později i v Mariánských Lázních, Ústí nad Labem a Moravské Ostravě.

Úředně schváleným prvním českým kinematografistou byl tábořský fotograf Ignác Schächtl, který 6. října 1896 obdržel *List živnostní na pořádání představení s tzv. kinematografem v Království českém, vyjímaje královské hlavní město Prahu a pražský policejní rajon*.

O programu, který divákům nabízel, si můžeme udělat představu z cedule, která neuváděla jen filmy, ale také světelné obrazy z cesty kolem světa a velkolepou produkci s Roentgenovými paprsky. Ve své inzerci doporučoval ct. obecnstvu svůj program velmi působivě:

Kinematograf, vynález T. A. Edisona, jest důmyslný přístroj, kterým možno nejen pomocí fotografie s obdivuhodnou přesností příběhy všeho druhu a všechny i nejnepatrnější pohyby, které se k dotyčnému příběhu vztahují, zachytiti, ale i tyto věrně v přirozené velikosti na bílé ploše většímu počtu diváků předvésti.

Z „Cesty kolem světa!“ bude provedena denně řada obrazů, které svou správností a věrností v podání krajín, měst, moře atd. vyvolávají velkou sensaci.

Roentgenovy X paprsky jsou dostatečně známy, než abych se pouštěl do bližšího jich rozboru, avšak mé provedení zajisté překoná vše, co v tomto oboru dosud bylo vykonáno.